

Üç Boyutlu Katkı Ölçeğinin Türkçe 'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Adaptation Of The Three-Dimensional Contribution Scale In Turkish: Validity and Safety Study

Abdullah ALDEMİR¹, Seher BALCI ÇELİK²

Öz

Bu çalışmanın amacı, üç boyutlu katkı ölçeğini Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik analizlerini yapmaktır. Çalışma grubu ortaöğretim öğrencilerinden 14-19 yaş arası katılımcılardan oluşmaktadır ($\bar{x}= 15.81$, $ss=1.265$). Ölçeğin yapı geçerliliği doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Üç boyutlu katkı ölçeğinin uyum geçerliliğini test edilmesinde ergenler için beş boyutlu iyi oluş modeli ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirlik analizi, iç tutarlılık Cronbach alfa katsayısı ve test tekrar yöntemleri ile yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonunda kabul edilebilir sınırlarda uyum iyiliği değerlerine ulaşılmış ve üç boyutlu katkı ölçeğinin üç bileşenli yapısı doğrulanmıştır. Bunlarla birlikte korelasyon analizlerinden elde edilen sonuçlar da ölçeğin uyum geçerliliğini sağladığını ortaya koymaktadır. Araştırma bulguları üç boyutlu katkı ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: katkı ölçeği, ergen, aile, kimlik, topluluk

Abstract

The purpose of the current study was to adapt the Three-Dimensional Contribution Scale (3D CON) to Turkish. The participants ranged in age from 14 to 19 ($\bar{x}= 15.81$, $ss=1.265$). Construct validity of the scale was ensured through confirmatory factor analysis; 5D Adolescent Well-being Scale was employed for fit validity. Reliability analysis was performed through internal consistency Cronbach Alpha and test-retest method. The analyses produced acceptable fit indices and thus the 3-component structure of the scale was confirmed. In addition, correlation analysis results also confirmed that the scale had fit validity. The results showed that the 3D Contribution Scale was a reliable and a valid scale.

Keywords: contribution scale, adolescent, family, identity, community

¹ Tokat Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Türkiye, <http://orcid.org/0000-0001-5887-1050>

² Ondokuzmayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, Samsun, Türkiye, <http://orcid.org/0000-0001-9506-6528>

Extended Abstract

Purpose: Since no Turkish adaptations for the 3D Contribution Scale were found in the literature, the purpose of the current study was to adapt the 3D Contribution Scale into Turkish culture.

Method: The Turkish adaptation of the 3D Contribution Scale (Truskauskaitė-Kunevičienė & Kaniušonytė, 2018), and the 5D Adolescent Well-being Scale (EPOCH) (Demirci & Ekşi, 2015) were employed as data collecting instruments. Demographic information was collected through personal information form. The Turkish adaptation of the 3D Contribution Scale was conducted with 207 high school students from the 9th, 10th, 11th and 12th grades in three different high schools. The age range of the participants were from 14 to 19 (\bar{x} = 15.81, ss =1.265). The developers of the scale were asked for permission to adapt the 3D Contribution Scale (Truskauskaitė-Kunevičienė & Kaniušonytė, 2018). With the adaptation finalized, data were obtained from 210 students. Three participants were excluded because of various reasons.

Findings: CFA was performed through maximum likelihood estimation. The fit indices showed that the data could be identified with three factors. Regarding the suggested modification indices, covariances were set between the items 6 – 7, 6 – 8 and 14 – 15. The covariances were observed to make the fit indices for the 3D Contribution Scale acceptable [χ^2 = 164.57, p < .000, χ^2/df = 1.96, GFI = .90, AGFI = .86, IFI = .93, RMR = .07, RMSEA = .07]. With the literature reviewed, psychological well-being was found to be strongly correlated with 3D contribution. Examining the correlations between the scores for the 5D Well-being Scale for Adolescents (EPOCH) (Demirci & Ekşi, 2015) and the scores for the 3D Contribution Scale, a positive significant relationship was found among the total scores for EPOCH, 3D Contribution Scale and the scores for the subscales, namely contribution to self, to family and to community (r = .85, .51, .59, .48, p < .001, respectively). The Turkish adaptation of the 3D Contribution Scale was performed by 4 language experts. The process included a translation from English to Turkish and a back-translation. The original form of the 3D Contribution Scale was translated into Turkish by three experts as three translations. These translations were revised and combined into one form by counselling and guidance experts. The Turkish interpretation was finalized and back-translated into English by another expert. The interpreted form of the scale was sent to the developer through e-mail and it was approved. The Turkish and the original form of the scale were performed on 20 English Language and Literature undergraduates who are proficient in both Turkish and English, and the correlation coefficient was found .93. This showed the linguistic validity. Cronbach Alpha for the 3D Contribution Scale was found .86 (N = 207; item numbers = 15). Internal consistency coefficients for the subscales contribution to self (5-item), contribution to family (5-item) and contribution to community (5-item) were found .75, .85 and .73, respectively. As the literature points out that the reliability coefficients must be above .70, the internal consistency coefficients of the 3D Contribution Scale and its subscales were observed acceptable (Kline, 2000). After the corrected item-total test score correlation analysis, item-total test score correlation of the 3D Contribution Scale ranged between .61 (p < .001) (Item 10. I think about how I can contribute to my family's own good) and .33 (p < .001) (Item 2. I start activities that I like). Item-total test score correlation was also examined for the subscales: corrected item-total test score correlation ranged from .64 to .39 for contribution to self, .69 to .61 for contribution to family, and .60 to .42 for contribution to community. As stated earlier, the 3D Contribution Scale was performed on the same participants every other two weeks. By Pearson correlation analysis, test – retest reliability was found .83.

Discussion and Results: The results showed that the construct validity of the Turkish adaptation of the 3D Contribution scale was ensured. Findings for fit validity showed positive significant correlations between 3D contribution and well-being. Similarly, Diener (1994) reported positive significant correlations between positive contributions and well-being. That the psychological scales are above .70 ensures the reliability (DeVellis, 2012; Nunnally & Bernstein, 1994). Cronbach Alpha reliability coefficient for the total score for the 3D Contribution Scale meets suggested criteria. Consequently, the 3D Contribution Scale seems to be a valid and reliable scale, regarding the reliability and validity results.

1. Giriş

Ergenlik dönemi, bireyin bilişsel, duygusal ve fiziksel anlamda değişime uğradığı ve bu değişim ile aile, öğretmen ve akranlarla ilişkilerinde değişiklikler yaşadığı evredir (Gestsdottir ve Lerner, 2007). Ergenlik evresinde kimlik edinmeye başlayan birey öz düzenleme kapasitesini de en üst seviyede kullanır (Freund ve Baltes, 2002). Öz düzenleme süreci bireyin kendisinden başlayıp toplumsal ilişkilerine doğru devam eder (Elder ve Shanahan, 2006; Gottlieb, Wahlsten ve Lickliter, 2006). Çünkü bireyin öz düzenlemesi, içerisinde bulunduğu topluluk ile şekillenir (Brandtstadter, 2006; Gestsdottir ve Lerner, 2007). Bu nedenle sağlıklı bir gelişimin gerçekleşebilmesi için birey, öz düzenlemesini akran, aile, toplum gibi dinamiklerle ilişkilendirmelidir. Bu sayede birey yetkinlik (Competence), güven (Confidence), bağ (Connection), karakter (Character) ve yardımsever (Caring) özelliklerini öz düzenlemesine katarak pozitif bir yapıya sahip olmaktadır (Eccles ve Gootman, 2002; Roth and Brooks-Gunn, 2003).

Alanyazında *five Cs* olarak ifade edilen bu kavramlar bireyin öz düzenlemesiyle birlikte çok yönlü gelişimine de pozitif yönde katkı sağlamaktadır (Bowers, Li, Kiely, Brittian, Lerner ve Lerner, 2009; Roth ve Brooks-Gunn, 2003). Bahsi geçen kavramların kişinin gelişimini pozitif yönde etkilemesi, bireyin gerek kendi gerekse diğer insanlarla olan mevcut ilişkileriyle ilgilidir. Çünkü bireyin diğer insanlarla olan karşılıklı ilişkisinin niteliği bireyin pozitif yöndeki gelişimine katkı sunmakta; (Benson ve Scales, 2009; Lerner, Dowling ve Anderson, 2003) ayrıca hem kendisi ile hem de diğer insanlarla aktif etkileşim içerisinde olması da olumlu gelişimine katkı sağlamaktadır (Lerner, Lerner, Almerigi, Theokas, Phelps, Gestsdottir ve von Eye, 2005).

Ergen bireyin, pozitif anlamda gelişiminde karşılıklı etkileşim vardır. Yani içinde bulunulan topluluğun sağlayacağı olumlu katkılar bulunmaktadır (Jelicic, Bobek, Phelps, Lerner ve Lerner, 2007; Lerner, Bowers, Geldhof, Gestsdottir ve DeSouza, 2012). Örneğin; akran grubu aidiyet duygusunun gelişmesine yardımcı olabilir. Bu katkılar bireyin gelişimine faydalı olan spor gibi yapılandırılmış uygulamalardan sohbet/muhabbet etmek gibi yapılandırılmamış uygulamalara kadar geniş bir yelpazeye sahiptir. Gönüllülük esaslı olan bu yapılandırılmış ve yapılandırılmamış uygulamalar bireyin gelişimini aktif şekilde desteklemektedir (Crocetti, Erentaitė ve Žukauskienė, 2014). Birey uygulamalara aktif veya gönüllü bir şekilde katıldığında olumlu gelişimine katkı sağlamış olur. Aslında bu tür uygulamalara hem aktif hem de gönüllülük esaslı dâhil olan birey aidiyet duygusuna daha iyi sahip olacaktır (Catalano, Berglund, Ryan, Lonczak ve Hawkins, 2004; Sherrod, Torney-Purta ve Flanagan, 2010; Stukas, Daly ve Clary, 2006; Wandersman ve Florin, 2000). Aidiyet duygusu, ihtiyaçlar hiyerarşisi içinde en önemli beş ihtiyaçtan biri olarak kabul edilmekte ve Maslow'a (1962) göre; bu ihtiyaç giderilmediği sürece gerçek öğrenme olmamaktadır (Akt: Capps, 2003). Gerçek öğrenmenin gerçekleşmemesi bireyin öz düzenlemesini olumsuz yönde etkileyecektir. Olumsuz etkilenen öz düzenleme bireyin çok yönlü gelişimini etkileyecektir.

Üç boyutlu katkının ölçülmesi

Üç boyutlu katkı, temel olarak üç boyuta sahiptir (Truskauskaitė-Kunevičienė ve Kaniušonytė, 2018). Bu boyutlardan ilki bireyin kendine sağladığı katkılar iken ikincisi ailesine olan katkılar ve üçüncüsü ise topluma sağladığı katkılardır (Truskauskaite-Kuneviciene, 2015). Pozitif gençlik gelişiminden esinlenerek oluşturulan üç boyutlu katkı bireyin güven, yetkinlik, bakım, bağlantı ve karakter gibi özellikleriyle ilişkili olduğu kadar öz düzenleme gibi pozitif çıktılarla da ilişkilidir. Üç boyutlu katkı, ergenlik döneminde edinilen katkılarının ve ideolojilerin bireyin gelişiminde önemli rol oynadığı düşüncesinden esinlenmektedir. Üç boyutlu katkıya göre; bireyin kendisine, ailesine ve toplumuna sağladığı katkı başarılı bir toplumun oluşmasında önemlidir (Youniss ve Levine, 2009).

Üç boyutlu katkı ölçeği Truskauskaitė-Kunevičienė ve Kaniušonytė (2018) tarafından geliştirilmiştir. Toplam 15 maddeden oluşan bu ölçekte kişinin kendine sağladığı katkı, ailesine sağladığı katkı ve içerisinde bulunduğu topluluğa sağladığı katkı olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Kendine katkı alt boyutunda bireyin kendi olumlu gelişimi için katkılarda bulunup bulunmadığını ölçerken, aileye katkı alt boyutunda ise, bireyin aile üyelerinin gelişimi için katkılarda bulunup bulunmadığını ölçmektedir. Üçüncü alt boyut olan topluma katkı da bireyin içinde bulunduğu topluluğa katkılarda bulunup bulunmadığını ölçmektedir (Truskauskaitė-Kunevičienė ve Kaniušonytė, 2018). Üç boyutlu katkı ölçeğinin başka araştırmalarda da kullanıldığı görülmektedir (Kaniušonytė, G. ve Žukauskienė, 2018; Kaniušonytė, 2017; Truskauskaitė-Kunevičienė, 2016; Truskauskaitė-Kunevičienė, 2017).

Yapılan alanyazın taramasında üç boyutlu katkı ölçeğinin daha önceden Türkçe'ye uyarlanmadığı anlaşılmıştır. Bu nedenle üç boyutlu katkı ölçeğinin Türk kültürüne kazandırılması amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Veri toplama araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak üç boyutlu katkı ölçeği (Truskauskaitė-Kunevičienė ve Kaniušonytė, 2018) Türkçe formunun yanında beş boyutlu ergenler için iyi oluş ölçeği (EPOCH) (Demirci ve Ekşi, 2015) kullanılmıştır. Çalışma grubuna ilişkin demografik veriler ise, kişisel bilgi formu ile toplanmıştır.

Üç boyutlu katkı ölçeği (ÜBKÖ): Truskauskaitė-Kunevičienė ve Kaniušonytė (2018) tarafından geliştirilen 15 maddeden ve üç alt boyuttan oluşan ölçekte bireyin kendisine, ailesine ve içinde bulunduğu topluluğa sunduğu katkıları ölçmektedir. Beşli likert tipindeki ölçek 1 (Kesinlikle katılmıyorum) 5 (Kesinlikle katılıyorum) şeklinde puanlanmaktadır. İlgili ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Bu nedenle kendine katkı, aileye katkı ve topluluğa katkı boyutlarından alınan yüksek puanlar bireyin yüksek oranda katkı sağladığını ifade ederken, bu boyutlardan alınan düşük puanlar bireyin düşük oranda katkı sağladığını göstermektedir. Ölçekten alınacak en yüksek puan 75, en düşük puan ise 15'dir. Ölçekten alınacak yüksek puan yüksek düzeyde katkıyı ifade etmektedir. Kendine katkı, aileye katkı ve topluma katkı ile ölçek toplam puanına ilişkin McDonald's omega güvenilirlik iç tutarlık katsayıları sırayla .87, .89, .91, .92 bulunmuştur. İç tutarlık analizi yoluyla güvenilirliğini ortaya konan ölçeğin, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçları ile de yapısal geçerliliği hesaplanmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliliği ise, pozitif gençlik gelişiminde uzman altı kişi tarafından yapılan değerlendirmelerle sağlanmıştır (Truskauskaitė-Kunevičienė ve Kaniušonytė, 2018).

Beş boyutlu ergenler için iyi oluş ölçeği (EPOCH). Kern, Benson, Steinberg ve Steinberg (2016) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması Demirci ve Ekşi (2015) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin uyarlanması çalışmasında EPOCH'un madde faktör yükleri .37 ile .84 arasında değişmektedir. Ayrıca ölçeğin alt boyutlarına ilişkin iç tutarlık katsayıları da .72 ile .88 arasında farklılaşmaktadır. EPOCH'un toplam puan iç tutarlık katsayısı ise, .95 bulunmuştur. Ölçüt geçerliliği yolu ile EPOCH ölçeğinin Oxford Mutluluk Ölçeği-Kısa Formu arasında .61 düzeyinde pozitif yönlü ilişkisi olduğu, alt boyutları bakımından da EPOCH ölçeğinin Oxford Mutluluk Ölçeği-Kısa Formu arasındaki kolerasyon katsayılarının .35 ile .60 arasında değiştiği bulunmuştur. Ölçeğin madde toplam puan korelasyonu ise, .41 ve .77 arasında değişmektedir. Ölçeğin değerlendirilmesi her alt boyuttan alınan puanların ortalamasının alınmasıyla 1 ile 5 arasında bir puan hesaplanmakta ve bu 5 alt boyut gösterge paneli yoluyla raporlaştırılmaktadır.

Katılımcılar

Üç boyutlu katkı ölçeği (ÜBKÖ)'nin Türkçe'ye uyarlama çalışması üç farklı lisede öğrenim gören 9. 10. 11. ve 12. sınıfa devam eden ortaöğretim öğrencilerinden 207 kişilik çalışma grubuyla yapılmıştır. Katılımcıların % 24.2'si 9. sınıf, % 29'u 10. sınıf, % 22.7'si 11. sınıf ve % 24.2'si 12. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Katılımcıların 127 'si (% 61.4) kadınlardan, 80'i (% 38.6) erkeklerden oluşmaktadır. Çalışma grubunun yaş aralığı ise, 14-19 arasında değişmektedir (\bar{x} = 15.81, ss =1.265).

İşlem

Araştırmaya başlamadan önce Üç boyutlu katkı ölçeği (ÜBKÖ)'nin (Truskauskaitė-Kunevičienė ve Kaniušonytė, 2018) Türkçe'ye uyarlanması için araştırmacılardan izin alınmıştır. Ardından ölçeğin maddeleri üç farklı dil uzmanı tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Ardından başka bir dil uzmanı aracılığıyla ölçeğin orijinali ile çevrilmiş olan Türkçe form karşılaştırılmış ve uygun olan Türkçe maddeler seçilerek ölçeğin Türkçe formu oluşturulmuştur. Daha sonra oluşturulan Türkçe form farklı bir dil uzmanı aracılığıyla İngilizceye çevrilmiş ve çevrilen İngilizce form back translate için orijinal ölçeğin sahibi yazarlara gönderilmiştir. Yazardan alınan dönüt sonrasında ölçeğin Türkçe formuna son hali verilerek dil geçerliliği yapılmıştır. Dil geçerliliği için hem Türkçe hem de İngilizce dil alanında uzman 20 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Dil geçerliliğinden sonra ölçeğe son hali verilerek 210 lise öğrencisinden veriler toplanmıştır. Ancak çeşitli nedenlerden ötürü üç katılımcının verisi analiz sürecine dâhil edilememiştir.

Verilerin analizi

ÜBKÖ (Truskauskaitė-Kunevičienė ve Kaniušonytė, 2018) Türkçe formunun yapı geçerliliği en çok olabilirlik (maximum likelihood) ile gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile yapılmıştır. DFA'da χ^2 , χ^2/sd istatistikleri ve uyum iyiliği indeksleri ile ölçek maddelerine ilişkin hata varyansları ve t değerleri incelenmiştir. Uyum iyiliği indekslerinin değerlendirilmesi Tablo 1'deki bilgilerden yararlanılarak gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1 Uyum iyiliği indeksleri

Model Uyum İyiliği İndeksleri	İyi Uyum ¹	Kabul Edilebilir Uyum ¹
χ^2	$0 \leq \chi^2 \leq 2df$	$2df \leq \chi^2 \leq 3df$
χ^2/df	$0 \leq \chi^2/df \leq 3$	$3 \leq \chi^2/df \leq 4-5$
GFI	$\geq .90$.89- .85
AGFI	$\geq .90$.89- .85
CFI	$\geq .97$	$\geq .95$
IFI	$\geq .95$.94- .90
RMR	$\leq .05$.06- .08
RMSEA	$\leq .05$.06- .08

(Karagöz, 2016; Meydan ve Şeşen, 2015)

ÜBKÖ Türkçe formunun ölçüt geçerliliğini incelemek amacıyla Demirci ve Ekşi (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanan EPOCH (Kern, Benson, Steinberg ve Steinberg, 2016) ölçeği kullanılmıştır. Bu sayede, ölçüt geçerliliğinin incelenmesi amacıyla uygulanan bu ölçek ÜBKÖ Türkçe formuna ait puanlar arasında korelasyonlar hesaplanmıştır. ÜBKÖ Türkçe formunun güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ve iki hafta ara ile test tekrar test yöntemleriyle incelenmiştir.

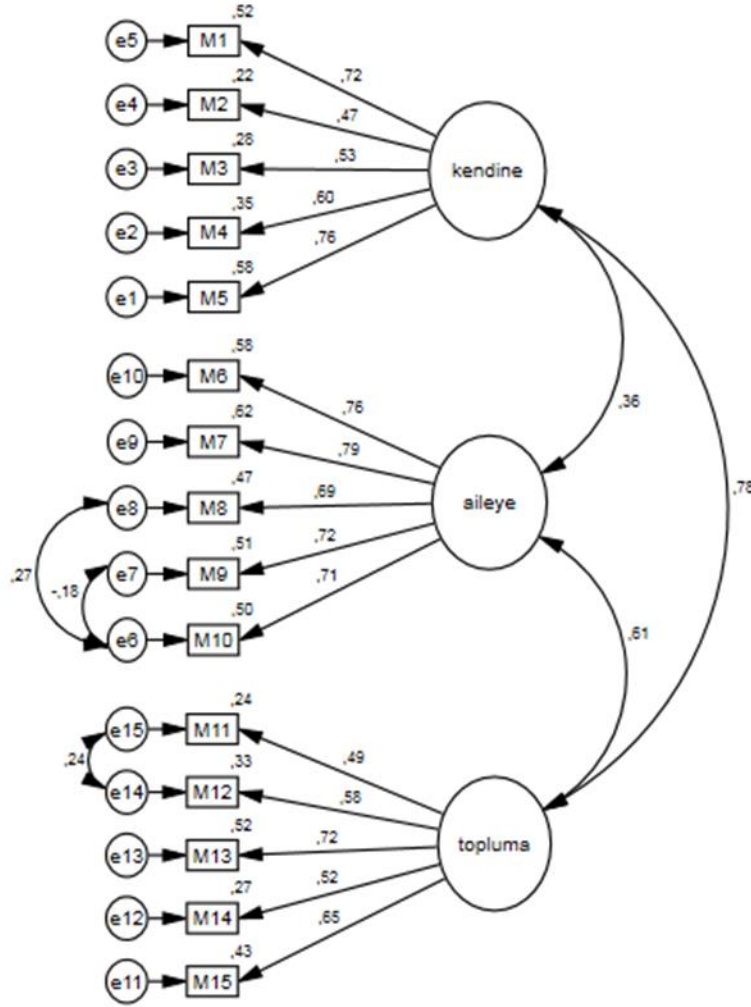
3. Bulgular

Geçerliliğe İlişkin Bulgular

Yapı Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Yapı geçerliği çalışması kapsamında, uygulamada ulaşılan 207 katılımcı üzerinden maksimum olabilirlik tahmin yöntemi kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Yapılan analizde, model uyum indeksleri verinin üç faktörlü çözümle tanımlanabileceğini göstermiştir. Düzeltme indeksinin önerileri doğrultusunda, Üç Boyutlu Katkı Ölçeği'nin 6 ve 7, 6 ve 8 ile 14 ve 15 numaralı maddelerinin hata kovaryansları ilişkilendirilmiştir. Yapılan ilişkilendirmeler sonucunda Üç Boyutlu Katkı Ölçeği'ne ilişkin elde edilen model uyumluluğunun istatistiki olarak kabul edilebilir düzeyde olduğu gözlenmiştir [$\chi^2= 164.57, p < .000, \chi^2/df = 1.96, GFI = .90, AGFI = .86, IFI = .93, RMR = .07, RMSEA = .07$].

Şekil 1'de sunulan model, madde-faktör bağlantılarının istatistiksel sınamasını göstermektedir.

Şekil 1 Doğrulayıcı faktör analizi

Ölçüt Bağıntılı Geçerlik

İlgili yazın incelendiğinde, üç boyutlu katkı ile güçlü ilişki içinde bulunan değişkenlerden birinin psikolojik iyi oluş olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, Demirci ve Ekşi (2015) tarafından geliştirilmiş olan Ergenler için Beş Boyutlu İyi Oluş (EPOCH) Ölçeği'nden alınan puanla, Üç Boyutlu Katkı Ölçeği'nden alınan puanlar arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Üç Boyutlu Katkı, ölçeğin alt boyutları ve Epoch Ölçeği'nden elde edilen puanlar arasında hesaplanan korelasyonlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Üç boyutlu katkı ölçeği, ölçeğin alt boyutları ve epoch ölçeğinin aralarındaki korelasyonlar

	Üç boyutlu katkı	Kendine katkı	Aileye katkı	Toplumaya katkı	Epoch ölçeği
Üç Boyutlu Katkı					
Kendine katkı	.52**				
Aileye katkı	.75**	.37**			
Toplumaya katkı	.79**	.36**	.28**		
Epoch Ölçeği	.85**	.51**	.59**	.48**	

$p < .05^*$, $p < .01^{**}$

Tablo 2'de görüldüğü gibi Epoch Ölçeği'nden alınan puan ile Üç Boyutlu Katkı Ölçeği ve kendine katkı, aileye katkı ve topluma katkı alt boyutlarından alınan puanlar arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir (sırasıyla; $r = .85, .51, .59, .48, p < .001$).

Dil ve Kapsam Geçerliliği

Üç Boyutlu Katkı Ölçeği'nin Türkçeye uyarlama çalışması 4 dil uzmanı tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda ölçeğin Türkçe'ye çevrilmesi ve tekrar Türkçe'den İngilizceye çevrilmesi aşamaları bulunmaktadır. Üç Boyutlu Katkı Ölçeği'nin İngilizce orijinali üç uzman tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Bu çeviriler psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında uzmanlar tarafından değerlendirilmiş ve tek bir form elde edilmiştir. Türkçe çeviriye son şekli verilmiş ve ölçek başka bir uzman tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Çevrilen form ölçeğin yazarına mail olarak gönderilmiştir ve kullanılabilirliği onaylanmıştır.

İngilizce ve Türkçe dil yeterliliği olan 20 İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencisine Üç Boyutlu Katkı Ölçeği'nin Türkçe ve orijinal İngilizce formu ard arda uygulanmıştır. Testlerden elde edilen korelasyon değeri .93 olarak hesaplanmıştır. Bu değer dil geçerliliğinin sağlandığını göstermektedir.

Güvenirliliğe İlişkin Bulgular

İç Tutarlık Güvenirliliği

Üç Boyutlu Katkı Ölçeği'nin Cronbach Alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı .86 olarak bulgulanmıştır (N = 207; madde sayısı= 15). Alt ölçekler için ayrı ayrı hesaplandığında ise, iç tutarlık güvenirlik katsayıları, 5 maddeden oluşan kendine katkı alt boyutu için .75, 5 maddeden oluşan aileye katkı alt boyutu için .85 ve son alt boyut olan 5 maddeden oluşan topluma katkı alt boyutu için .73 olarak saptanmıştır. Güvenirlik katsayısının .70 ve üzerinde olması gerektiğini vurgulayan ilgili yazın uyarınca, Üç Boyutlu Katkı Ölçeği ve alt boyutlarının iç tutarlık güvenirliği yeterli görünmektedir (Kline, 2000).

Madde-Toplam Test Korelasyonu

Madde-toplam test korelasyonu ile ölçekteki her bir maddenin toplam puan ile ilişkisi incelemiştir. Her bir maddenin toplam test puanı ile yüksek korelasyona sahip olması, o ölçme aracının tutarlılığını göstermektedir (Tezbaşaran, 1997). Söz konusu ölçütün ölçek geliştirme çalışmalarında uygulanmasına Sakallı-Uğurlu'nun (2008) çalışması örnek olarak gösterilebilir. Yapılan düzeltilmiş madde-toplam test puanı korelasyonu analizi sonuçlarına göre, Üç Boyutlu Katkı Ölçeği'nin madde-toplam test korelasyonu değerleri .61 ($p < .001$) (Madde 10. Ailemin iyiliğine nasıl katkıda bulunabileceğim üzerine düşünürüm) ile .33 ($p < .001$) (Madde 2. Hoşlandığım etkinlikleri başlatırım) arasında değişmektedir.

Madde- toplam test puanı korelasyonları alt ölçekler için de incelenmiştir. Buna göre, kendine katkı alt boyutunun maddeleri için düzeltilmiş madde-test korelasyon değerleri .64 ile .39 arasında; aileye katkı alt boyutunun maddeleri için madde-test korelasyon değerleri ise .69 ile .61 arasında; topluma katkı alt boyutunun maddeleri için madde-test korelasyon değerleri ise .60 ile .42 arasında değişmektedir. Madde- toplam test korelasyonunun yeterli olabilmesi için gerekli minimum değer ilgili yazında .30 olarak belirtilmektedir (Kline, 2000). Buna göre hem tek tek alt boyutlar, hem de ölçeğin tümü için hesaplanan madde-toplam test korelasyon katsayılarının yeterli olduğu görülmektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği

Daha önce de belirtildiği üzere, Üç Boyutlu Katkı Ölçeği'nin zaman içindeki güvenirliğinin kontrol edilmesi amacıyla, ölçek 2 hafta arayla aynı katılımcı grubuna uygulanmıştır. Yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda Üç Boyutlu Katkı Ölçeği'nin test tekrar test güvenirliği .83 olarak belirlenmiştir (N = 78, $p < .001$). Kline (2000)'a göre test-tekrar test güvenirliği için ideal sınır .80 olarak belirlendiğinden, Üç Boyutlu Katkı Ölçeğinin test- tekrar test güvenirliği yeterli düzeydedir.

4. Tartışma, Sonuçlar ve Öneriler

Üç boyutlu katkı ölçeğinin Türkçe formunun yapı geçerliğinin incelemek için yapılan analizler orijinal formdaki üç bileşenli yapının Türkçe formunda da göstermektedir. Doğrulamalı faktör analizine ilişkin χ^2/df değeri alanyazında önerilen kriter değeri karşılamaktadır. Benzer şekilde uyum iyiliği indekslerinin de kabul edilebilir aralıklarda olduğu görülmektedir (Karagöz, 2015; Meydan ve Şeşen, 2015). Bütün bu bulgular üç boyutlu katkının Türkçe formunun yapı geçerliğini sağladığını göstermektedir. Uyum geçerliğine ilişkin bulgular üç boyutlu katkı ile iyi oluş arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymaktadır. Aynı şekilde Diener (1994) olumlu katkılar ile iyi oluş arasında pozitif yönde ilişki olduğunu ortaya koymuştur.

Genel olarak psikolojik ölçme araçlarına ilişkin güvenilirliğin .70 ve üzerinde olması, ölçme aracının güvenilirliğinin kanıtı olarak değerlendirilmektedir (DeVellis, 2012; Nunnally ve Bernstein, 1994). Üç boyutlu katkı toplam puanına ilişkin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı alanyazında önerilen kriter değeri karşılamaktadır. Üç boyutlu katkı ölçeğinin alt boyutlarının iç tutarlılık katsayıları ise .73 ve .85 arasında değişmektedir. İki hafta aralıklı uygulanan test tekrar test güvenirliliği de alanyazında önerilen kriter değeri karşılamaktadır. Bu da üç boyutlu katkı ölçeğinin kararlı ölçümler yaptığını ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, geçerlik ve güvenilirlik analizlerine ilişkin bulgular birlikte değerlendirildiğinde üç boyutlu katkı ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu görülmektedir. Klinik olmayan bir çalışma grubuyla yürütülmüş olan üç boyutlu katkı ölçeği uyarlama çalışması ileride gerçekleştirilecek araştırmalarda farklı çalışma gruplarıyla test edilebilir. Araştırmacılar üç boyutlu katkı ile yaşam doyumu, öz düzenleme ve iyimserlik gibi başka konuların ilişkilerini inceleyebilirler. Bu sayede Türk kültüründe üç boyutlu katkının kavramsallaştırılmasına ilişkin daha detaylı açıklamalar yapılabilir.

5. Kaynakça

- Benson, P. L. ve C. Scales, P. (2009). The definition and preliminary measurement of thriving in adolescence. *The Journal of Positive Psychology*, 4, 85–104. <https://doi.org/10.1080/17439760802399240>
- Bowers, E. P., Li, Y., Kiely, M. K., Brittan, A., Lerner, J. V. ve Lerner, R. M. (2010). The five Cs model of positive youth development: A longitudinal analysis of confirmatory factor structure and measurement invariance. *Journal of youth and adolescence*, 39(7), 720-735.
- Brandstadter, J. (2006). Action perspectives on human development. In W. Damon (Series Ed.) & R. M. Lerner (Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 1. Theoretical models of human development* (6th ed., pp. 516–568). Hoboken, NJ: Wiley.
- Capps, M. A. (2003). Characteristics of a sense of belonging and its relationship to academic achievement of students in selected middle schools in region IV and VI educational service centers. Unpublished doctoral dissertation, A&M University, Texas.
- Catalano, R. F., Berglund, M. L., Ryan, J. A., Lonczak, H. S. ve Hawkins, J. D. (2004). Positive youth development in the United States: Research findings on evaluations of positive youth development programs. *The annals of the American academy of political and social science*, 591(1), 98-124. <http://dx.doi.org/10.1177/0002716203260102>.
- Crocetti, E., Erentaitė, R. ve Žukauskienė, R. (2014). Identity styles, positive youth development, and civic engagement in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 43, 1818–1828. <https://doi.org/10.1007/s10964-014-0100-4>.
- Diener, E. (1994). Assessing subjective well-being: Progress and opportunities. *Social indicators research*, 31(2), 103-157. <http://dx.doi.org/10.1007/BF01207052>.
- Demirci, İ. ve Ekşi, F. (2015). Ergenler için beş boyutlu iyi oluş modeli: EPOCH Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerliliği ve güvenilirliği. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 9-30.
- DeVellis, R. F. (2012). *Scale development: Theory and applications* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Eccles, J. ve Gootman, J. (Eds.). (2002). *Community programs to promote youth development*. Washington, DC: National Academy Press.
- Elder, G., Jr. ve Shanahan, M. J. (2006). The life course and human development. In W. Damon (Series Ed.) ve R. M. Lerner (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 1. Theoretical models of human development* (6th ed.; pp. 665–715). Hoboken, NJ: Wiley.
- Freund, A. M. ve Baltes, P. B. (2002). Life-management strategies of selection, optimization and compensation: Measurement by self-report and construct validity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82, 642–662.
- Gestsdóttir, S. ve Lerner, R. M. (2007). Intentional self-regulation and positive youth development in early adolescence: Findings from the 4-h study of positive youth development. *Developmental psychology*, 43(2), 508.

- Gottlieb, G., Wahlsten, D. ve Lickliter, R. (2006). The significance of biology for human development: A developmental psychobiological systems view. In W. Damon (Series Ed.) ve R. M. Lerner (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 1. Theoretical models of human development* (6th ed., pp. 210–257). Hoboken, NJ: Wiley.
- Jelicic, H., Bobek, D. L., Phelps, E., Lerner, R. M. ve Lerner, J. V. (2007). Using positive youth development to predict contribution and risk behaviors in early adolescence: Findings from the first two waves of the 4-H Study of Positive Youth Development. *International Journal of Behavioral Development*, 31(3), 263-273. <http://dx.doi.org/10.1177/0165025407076439>.
- Karagöz, Y. (2016). SPSS 23 ve AMOS 23 uygulamalı istatistiksel analizler. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.
- Kern, M. L., Benson, L., Steinberg, E. A. ve Steinberg, L. (2016). The EPOCH Measure of Adolescent Well-Being. *Psychological Assessment*, 28(5), 586. <http://dx.doi.org/10.1037/pas0000201>.
- Kline, P. (2000). *Handbook of Psychological Testing* (2. baskı). London: Routledge.
- Kaniušonytė, G. ve Žukauskienė, R. (2018). Relationships with parents, identity styles, and positive youth development during the transition from adolescence to emerging adulthood. *Emerging adulthood*, 6(1), 42-52.
- Kaniušonytė, G. (2017). *Optimalus paauglių psichosocialinis funkcionavimas ir suvoktas tėvų elgesys: raidos trajektorijos ir pokyčio mechanizmai* (Doctoral dissertation, Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2017).
- Lerner, R.M., Dowling, E. M. ve Anderson, P.M. (2003). Positive youth development: Thriving as the basis of personhood and civil society. *Applied Developmental Science*, 7, 172–180. https://doi.org/10.1207/s1532480xads0703_8.
- Lerner, R. M., Lerner, J. V., Almerigi, J. B., Theokas, C., Phelps, E., Gestsdottir, S., ... von Eye, A. (2005). Positive Youth Development, Participation in community youth development programs, and community contributions of fifth-grade adolescents findings from the first wave Of the 4-H study of Positive Youth Development. *The Journal of Early Adolescence*, 25(1), 17-71. <http://dx.doi.org/10.1177/0272431604272461>.
- Lerner, R. M., Bowers, E. P., Geldhof, G. J., Gestsdóttir, S. ve DeSouza, L. (2012). Promoting positive youth development in the face of contextual changes and challenges: The roles of individual strengths and ecological assets. *New directions for youth development*, 2012(135), 119-128. <http://dx.doi.org/10.1002/yd.20034>.
- Meydan, C. H. ve Şeşen, H. (2015). *Yapısal eşitlik modellemesi AMOS uygulamaları*. Ankara: Detay Anatolia Akademik Yayıncılık Ltd. Şti.
- Nunnally, J. C. ve Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). New York, NY: McGraw Hill.
- Roth, J. L. ve Brooks-Gunn, J. (2003). What exactly is a youth development program? Answers from research and practice. *Applied developmental science*, 7(2), 94-111. http://dx.doi.org/10.1207/S1532480XADS0702_6.
- Sakallı-Uğurlu, N. (2008). Erkeklerle yönelik çelişik tutumlar ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması. [Turkish adaptation of Ambivalence toward men inventory]. *Türk Psikoloji Yazıları* (Turkish Psychological Articles), 11, 1- 14.
- Sherrod, L., Torney-Purta, J. ve Flanagan, C. (Eds.). (2010). *Handbook of research on civic engagement in youth*. Hoboken, NJ: Wiley. <http://dx.doi.org/10.1002/9780470767603.fmatter>.
- Stukas, A. A., Daly, M. ve Clary, E. G. (2006). Lessons from research on volunteering for mobilizing adults to volunteer for positive youth development. In *Mobilizing adults for positive youth development* (pp. 65-82). Springer. http://dx.doi.org/10.1007/0-387-29340-X_4.
- Tezbaşaran, A. A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.
- Truskauskaitė-Kunevičienė, I. ve Kaniušonytė, G. (2018). The three-dimensional contribution scale (3DCON): Development and psychometric evaluation. *Current Psychology*, 1-10.
- Truskauskaitė-Kunevičienė, I. (2015). The role of life satisfaction and volunteering frequency in predicting youth contribution to self, family and community. *International Journal of Psychological Studies*, 7(1), 51.

- Truskauskaitė-Kunevičienė, I. (2016). Direct and Mediated Long-Term Effects of the Positive Youth Development Intervention Program Try Volunteering on Empathy and Prosocial Behavior. *Social Inquiry into Well-Being*, 2(2), 47-54.
- Truskauskaitė-Kunevičienė, I. (2017). Paauglių klestėjimo skatinimas mokyklos aplinkoje: ilgalaikiai pozityvios jaunimo raidos intervencijos efektai ir poveikio mechanizmai (Doctoral dissertation, Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2017).
- Youniss, J. ve Levine, P. (2009). Engaging young people in civic life. Nashville: Vanderbilt University Press. <https://doi.org/10.5860/choice.47-3941>.
- Wandersman, A. ve Florin, P. (2000). Citizen participation and community organizations. In J. Rappaport, ve E. Seidman (Eds.), *Handbook of community psychology*. New York: Plenum. http://dx.doi.org/10.1007/978-1-4615-4193-6_11.